

עפ"ג 10027/01/23 - אלברט אריסטידוב ע"י נגד מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה פלילי

בית המשפט המחוזי בחיפה

13 יולי 2023

עפ"ג 10027-01-23 אריסטידוב נ' מדינת ישראל

בפני	הרכב כב' השופטים:
	רון שפירא, נשיא [אב"ד]
	בטינה טאובר, סגנית הנשיא
	לובנה שלאעטה-חלאילה
מערער	אלברט אריסטידוב ע"י ב"כ עו"ד שמואל ברזני
נגד	
משיבה	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה פלילי

פסק דין

לפנינו ערעור על גזר דינו של בימ"ש השלום בחיפה (כב' השופט זאיד פלאח), שניתן ביום 29.11.22 בת"פ 61104-04-21. המערער הורשע עפ"י הודאתו בעבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977. נגזרו עליו עונשים של שישה עשר (16) חודשי מאסר, מהם 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל; מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירת אלימות כלשהי, כולל עבירת איומים; ופיצוי למתלוננת על סך 10,000 ₪. הערעור הוגש על חומרת העונש בנוגע לרכיב המאסר בפועל וכן נגד דחיית בקשת המערער לבטל הרשעתו.

עובדות כתב האישום המתוקן:

ביום 9.7.19 סמוך לשעה 09.15 נהגה גב' דליה לוי, המתלוננת, ברכבה בחדרה ואז נתגלעה מחלוקת על זכות השימוש בדרך כתוצאה מתאונה בין רכבו של המערער לרכבה של המתלוננת. המערער יצא מרכבו, פתח את דלת רכבה של המתלוננת, גדף אותה ותקף אותה באופן שחבט בה במכות בצווארה, בכתפיה, בראשה וסטר לה בראשה ובכתפיה. המערער לא חדל ממעשיו גם לאחר שהמתלוננת יצאה מהרכב והמשיך לתקוף אותה בכך שסטר לה בראשה, חבט בה במכות בראשה. המתלוננת נטלה את הטלפון שלה מרכבה וצילמה את המערער ובתגובה תקף אותה המערער בכך שדחף אותה והיא נפלה לרצפה וגם הטלפון נפל. אנשים נאספו במקום וצעקו למערער לחדול ממעשיו ואז המערער חזר לרכבו והמתלוננת התקרבה אליו, צילמה אותו ובתגובה החל המערער בנסיעה מהמקום וביצע תנועה של אצבע משולשת לעברה של המתלוננת. כתוצאה מהאירוע פונתה המתלוננת לבית חולים באמצעות אמבולנס ונגרמה לה

חבלה מסוג רגישות מעל שרירי הצוואר וחגורת הכתפיים, הגבלה בתנועות וכאבי ראש עזים.

ההליך בבית משפט קמא וגזר הדין:

בית משפט קמא קבע כי הרושם שקיבל מהמערער שהוא אינו מבין את חומרת מעשיו ואינו ער לסכנה הטמונה במעשים מעין אלה והחרטה שהביע היא מן הפה החוצה כאשר המערער אינו מתכוון כלל לטפל בהתנהגות שהובילה לכל המתואר בכתב האישום. נקבע כי המערער פגע בגופה של המתלוננת, בפרטיותה, בשלוות חייה ומידת הפגיעה היא חמורה. נקבע כי מתחם הענישה הראוי הוא מאסר המתחיל ב-10 חודשים עד למספר שנות מאסר בפועל.

בנוגע לעונש לקח בימ"ש קמא בחשבון את הודאת המערער המיידית, את קבלת האחריות על מעשיו לאחר תיקון כתב האישום. כן נלקחה בחשבון הפגיעה של העונש במערער, לרבות בשל גילו, כאשר מדובר במערער יליד שנת 1969, ועברו הפלילי נקי לחלוטין. נלקחו בחשבון הנזקים שנגרמו למערער מהרשתתו והסכמתו לפצות את המתלוננת בסכום של 10,000 ₪. כן נלקחו בחשבון נסיבות חייו כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן וחלוף הזמן מביצוע העבירה. צוין כי אלמלא חלוף הזמן ועברו הנקי של המערער והודאתו המיידית, העונש שהיה מוטל עליו היה חמור הרבה יותר.

בימ"ש קמא התייחס לתסקיר שירות המבחן שהוגש, שהתייחס לרקע האישי והמשפחתי של המערער, השכלתו האקדמית במוזיקה ותיאטרון, ועברו הנקי. צוין שהמערער טשטש וצמצם בצורה ניכרת את מעשיו, אך יחד עם זאת הביע חרטה עליהם. קצין המבחן בחן אפשרות שילוב המערער בקבוצת טיפול ייעודי, אך המערער שלל נזקקות טיפולית וביקש להשאיר את האירוע מאחוריו ולהימנע מלעסוק בו. קצין המבחן כתב שקיימת אצל המערער רמת סיכון נמוכה במעורבות בהתנהלות אלימה בעתיד והסיכוי שישבו ויבצע עבירות אלימות גם הוא נמוך. קצין המבחן ציין שאין בידיו לבוא בהמלצה שיקומית טיפולית בעניינו של המערער ולא ניתנה המלצה לצו מבחן או לצו של"צ.

כן התייחס בימ"ש קמא לדברי המתלוננת לגבי הכאב והסבל שלה בעקבות ביצוע העבירה כלפיה על ידי המערער וצוין כי דבריה העידו על הכאב העצום בו הייתה שרויה עקב מחלת הסרטן ממנה סבלה והטיפולים שעברה ועל רקע כל זאת הותקפה על ידי המערער לאחר תאונת דרכים בכביש. לדבריה, מעשי המערער החמירו את מצבה ותחושותיה.

צוין כי מעשי המערער חמורים במיוחד על רקע האלימות בכבישים לה אנו עדים בעת האחרונה וכי מעשיו כלפי המתלוננת הם בלתי נסלחים. בימ"ש קמא ראה בחומרה את סירובו של המערער לעבור הליך טיפולי ואת אי הבנתו להתנהגותו הבעייתית והחמורה עד תום. בסופו של נגזר דינו של המערער כמפורט בפתח פסק דינו, ל 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל; שישה חודשי מאסר על תנאי, אשר יופעלו אם יעבור המערער תוך 3 שנים מיום שחרורו, עבירת אלימות כלשהי, כולל עבירת איומים; ופיצוי למתלוננת בסך 10,000 ₪.

טענות הצדדים במסגרת הערעור וההליך בבימ"ש זה:

עמוד 2

המערער טען במסגרת הודעת הערעור כי העונש שהוטל עליו חמור לנוכח נסיבות המעשה והעושה. נטען כי בתחילה התיק נסגר ללא נקיטת הליכים ורק בהמשך, מסיבה שלא הובררה דיה, חודש כנגד המערער ההליך הפלילי תוך עתירה למאסר בפועל. המערער בחר לקחת אחריות מידית על מעשיו בפתח משפטו. נטען כי הסדר הטיעון הפתוח עם המאשימה כלל אפשרות לביטול הרשעת המערער, אשר מועסק במשרת ניהול עובדים, שיש לה היבטים ביטחוניים וצורך בכניסה למפעלים מסווגי כניסה. נטען כי בימ"ש קמא סטה סטייה של ממש ממתחמי הענישה הנהוגים בעבירות אלימות לא מתוכננות וחד פעמיות כשהתקיפה היא באמצעות הידיים. כן נטען כי המערער בן 54, נעדר כל מעורבות באירוע פלילי קודם בחייו, לקח אחריות מלאה על מעשיו, תומך כלכלית במשפחתו הנוכחית והקודמת. הרשעתו מהווה נזק מידי וקונקרטי. שליחתו למאסר בפועל תביא לקטיעת שגרת חייו באורח חמור וקיצוני עוד יותר, דבר שבגילו המתקדם יהווה פגיעה חמורה ביכולתו לשוב ולפרנס. נטען כי המערער לא גילה הבנה מעמיקה ביחס לצורך בקבלת טיפול בעת ניהול ההליך בבימ"ש קמא וכעת מבין ומעוניין לקבל את הטיפול ככל שהדבר יתאפשר. נטען כי ראוי לבטל את הרשעתו של המערער ולחילופין לבחון ענישה שלא תפגע פגיעה אנושה בפרנסתו וביכולתו להשתקם מן האירוע החד פעמי המצער.

בדיון שהתקיים לפנינו ביום 30.03.23 נטען כי המערער מעולם לא השתתף באירוע אלים קודם לכן וגם לא מאז האירוע. הוא הודה והתחרט על מעשיו בהזדמנות הראשונה. נטען כי בימ"ש קמא הושפע יתר על המידה מדברי המתלוננת בפניו וכי לא בוצעה חקירה של המתלוננת כדי לאמת את העובדות שעליהן הצהירה. המתלוננת אמרה שהאירוע הביא להפסקת העבודה שלה ושגרת חייה כאשר נתון זה לא נכון. ב"כ המערער הפנה לפסיקה מקלה יותר בעבירות אלימות חמורות וטען כי במקרה זה יש להקל עם המערער. נטען שלא נגרמו למתלוננת חבלות חמורות והמערער פיצה אותה בסכום של 10,000 ₪.

המשיבה טענה כי יש לדחות את הערעור. בימ"ש קמא פירט איזה נסיבות נלקחו בחשבון בקביעת מתחם העונש ההולם. מדובר בעבירה חמורה שהפכה להיות מכת מדינה. יש משמעות לנפיצות התופעה ולמתן משקל גדול יותר לכל מה שקשור להרתעת היחיד והרתעת הרבים. בימ"ש קמא התרשם באופן ישיר מהנזק הנפשי שנגרם לנפגעת העבירה שהיה מאוד כבד. נכון שהייתה מחלה קודמת שהמערער לכאורה לא היה יכול לדעת עליה והמתלוננת הייתה פגיעה, אבל עדיין נגרם נזק שאין עליו מחלוקת ברמה הרגשית ויש לתת על כך את הדעת. אין בגזר הדין סטייה מהותית מהענישה שמצדיקה התערבות. באשר לביטול ההרשעה נרשם בגזר הדין של בימ"ש קמא וזה עולה גם מהטיעון לעונש של ההגנה בבימ"ש קמא שלכאורה ההגנה חוזרת בה מהבקשה לביטול הרשעה. בכל מקרה המערער לא הוכיח שהוא עומד בתנאים לביטול הרשעה. צריך פגיעה חמורה בשיקום. צריך להראות נזק קונקרטי. פה יש איזשהו צמצום של אפשרות עבודה אבל לא פגיעה שהיא חמורה. המערער סירב לטיפול שירות המבחן. ההסברים שנתן בהקשר זה לא התקבלו על ידי בימ"ש קמא והוא לא ביקש בזמן אמת לשוב ולפנות. לא אמר אני מצטער, לא הבינו אותי נכון, תנו לי הזדמנות לתקן את זה. מהדברים שנאמרו על ידי המערער בבימ"ש קמא עולה שהוא לא באמת חושב שהוא צריך איזשהו טיפול. בימ"ש קמא הטיל עונש ברף התחתון של המתחם שהוא קבע, למרות שעלה מתסקיר שירות המבחן שהמערער לקח אחריות חלקית ומצומצמת מאוד.

לאחר שבחנו את טענות הצדדים שנשמעו בפנינו, ביקשנו מב"כ המאשימה לבדוק מדוע נסגר התיק בראשית ההליך, ללא הגשת אישום, וכאשר הוגש האישום ביקשה המדינה מאסר בפועל. ב"כ המדינה הגישה הודעה לפיה לא מצאה בתיק התביעות כל התייחסות לנושא זה. בהמשך הורינו על הגשת תסקיר משלים של שירות המבחן, זאת בטרם גיבוש

עמדה בעניינו של המערער. מתסקיר שירות המבחן שהוגש ביום 03.07.23 עולה כי המערער סיפר שהוא ממשיך בעבודתו כצנר (אדם העוסק בהנחת תשתיות להולכת מים, ריתוך צנרת וכד') וכראש צוות בחברה המספקת שירותים בתחום הניהול והתכנון וביצוע פרויקטים בתחום התשתיות. להליך הפלילי השלכות על העבודה שכן אינו יוצא לחו"ל במסגרת עבודתו וכן נמנעת ממנו כניסה למקומות בהם נדרש סיווג ביטחוני. צוין כי המערער שב וביטא חרטה. מסר כי באותם רגעים חש כעס רב על האופן בו נהגה המתלוננת את רכבה, איבד עשתונותו ונהג כלפיה באופן אלים ולא מווסת. הדגיש כי מדובר בהתנהלות חריגה לנוף חייו, שאת המניעים לה עדיין מתקשה להבין עד תום. הביע רצון להשתלב בטיפול ייעודי בתחום האלימות בשירות המבחן. ביטא חשש ומצוקה מפני ריצוי עונש מאסר בגילו וכן מההשלכות שיהיו לכך על משפחתו, לרבות בהיבט הכלכלי. צוין כי מאז ביצוע העבירה לא נפתחו נגדו תיקי משטרה נוספים. שירות המבחן התרשם כי המערער מבטא הכרה רבה יותר באסור שבהתנהגותו ובחומרתה, לצד צורך בהשתלבות בטיפול ייעודי בתחום האלימות. לכן, מבלי להתעלם מחומרת מעשיו ותוצאותיהם, היות שמדובר במעורבות ראשונה ויחידה עם החוק בגילו ולאור המוטיבציה שביטא להיעזר בשירות המבחן, שירות המבחן סבור שחשוב למצות את האפיק השיקומי בעניינו ולהעמידו בצו מבחן במהלכו ישולב בטיפול ייעודי לעוברי חוק בתחום האלימות. לצד זאת שירות המבחן סבור שעונש מאסר בעבודות שירות יהיה מרתיע ומציב גבול ויאפשר לו להתמקד בטיפול כנדרש במצבו.

דין והכרעה:

לאחר שבחנו את טענות הצדדים, את התסקירים של שירות המבחן ואת תיק בימ"ש קמא, הגענו למסקנה כי יש מקום, במקרה זה, לבחון את האפשרות להתערב בגזר הדין באופן שבו לא תשונה תקופת המאסר הכוללת שנגזרה ואולם נורה על שינוי היחס שבין רכיבי המאסר שנגזר בדרך של קיצור עונש המאסר לריצוי בפועל כך שיעמוד על 7 חודשים וירוצה בדרך של עבודות שירות, זאת במקביל להטלת צו פיקוח של שירות המבחן לתקופה של שנה. יתרת המאסר שנגזר, תשעה (9) חודשים תהיה על תנאי, כפי שיפורט בהמשך.

באשר לערעור על גזר הדין יצוין כי אנו נותנים דעתנו לכך שערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש שהושת על נאשם, אלא במקרים חריגים, שבהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית או שיש בעונש שנגזר משום חריגה קיצונית מרמת הענישה המקובלת [ראו: ע"פ 901/22 **מדינת ישראל נ' מוחמד אסווד** (24.02.2022); ע"פ 1242/97 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (03.02.1998); ע"פ 6992/08 **כץ נ' מדינת ישראל** (12.10.2009); ע"פ 1964/14 **שימשילשווילי נ' מדינת ישראל** (06.07.2014); ע"פ 4302/18 **ספיר בוקשטיין נ' מדינת ישראל** (21.01.2019); ע"פ 8435/17 **דוד נפתלי נ' מדינת ישראל** (07.04.2019); ע"פ 6522/15 **חאג' נ' מדינת ישראל** (25.5.2016); ע"פ 7716/14 **אבו סעיפאן נ' מדינת ישראל** (27.4.2015)].

אמנם המקרה דנן אינו נמנה על מקרים חריגים אלה, מכיוון שהעונש שנגזר על המערער אינו חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת. יודגש כי בימ"ש זה רואה בחומרה את העבירה שביצע המערער ואשר הורשע בה על פי הודאתו והענישה שהוטלה על המערער אינה נוטה לחומרה לטעמנו. כפי שציין בימ"ש קמא הפגיעה במתלוננת הייתה חמורה ומדובר בעבירות שהפכו למכת מדינה ויש להחמיר בענישה במקרים אלו.

עם זאת, במקרה זה, לאור העדר עבר פלילי והעדר עבירות נוספות לאחר המקרה, בנסיבותיו של המערער ולאור הירתמותו של המערער להליך הטיפול, אנו סבורים כי יש להעדיף שיקולי שיקום ולתת למערער הזדמנות לרצות את

עונשו בדרך של עבודות שירות, בכפוף לחוות דעת חיובית של הממונה על עבודות שירות. אמנם המערער גרם לכך שהתסקירים שהוגשו לבימ"ש קמא לא באו בהמלצה טיפולית ולכן הכשיל את האפשרות להטיל עליו ענישה שיקומית ואין לו להלין בעניין זה אלא על עצמו. יחד עם זאת, אנו מביאים בחשבון את האפשרות שנגרם כשל תקשורת כתוצאה מקשיי שפה של המערער ובכל מקרה כעת עולה מהתסקיר המשלים שהוגש כי הוא השכיל להירתם להליך טיפולי. על כן, בנסיבותיו של המערער כפי שפורטו בתסקירים שהוגשו בעניינו ולאור הנסיבות כמפורט לעיל, אנו סבורים כי יש ליתן לו הזדמנות לשיקום ויש מקום לאפשר לו לרצות את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, זאת בכפוף למתן חוות דעת חיובית מטעם הממונה על עבודות שירות.

על כן, לאור המפורט לעיל, אנו מפנים את המערער לממונה על עבודות שירות, אשר ימסור חוות דעת בנוגע לאפשרות ריצוי עונש מאסר של 7 חודשים בדרך של עבודות שירות. בכפוף לחוות דעת חיובית מטעם הממונה על עבודות שירות, עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער על ידי בימ"ש קמא יומר לעונש מאסר של 7 חודשים אשר ירצה בעבודות שירות בכפוף לאמור בחוות דעת הממונה על עבודות שירות שתוגש לבית המשפט. יתרת המאסר, לתקופה של 9 חודשים, תהיה על תנאי והתנאי הוא שהנאשם/המערער לא יעבור בתוך שלוש (3) שנים מהיום עבירת אלימות פיזית. בנוסף, ובמקום עונש המאסר המותנה בן שישה חודשים למשך שלוש שנים שעניינו בעבירות איומים, כפי שגזר בית משפט קמא, אנו גוזרים עליו מאסר מותנה נוסף למשך 30 ימים והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירת איומים במשך 24 חודשים מהיום.

כמו כן, אנו מטילים על המערער צו פיקוח של שירות המבחן לתקופה של שנה במהלכה יפקח שירות המבחן על השתלבותו של המערער בטיפול ייעודי לעברייני אלימות. שירות המבחן ידווח במקרה של הפרת הצו ואי שיתוף פעולה מצד המערער. רכיב הפיצוי שנפסק בגזר דינו של בימ"ש קמא (שככל הנראה כבר שולם), יעמד על כנו ללא שינוי. לא מצאנו מקום להתערב בהרשעתו של המערער, זאת לאור העובדה שלא הוכח נזק קונקרטי משמעותי כתוצאה מההרשעה, כפי שפורט אף בתסקיר שירות המבחן.

יש להעביר עותק לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן. ב"כ המערער יסייע למערער בשיתוף פעולה עם הממונה על עבודות שירות והגעה לראיון שייקבע לו. הממונה על עבודות השירות יגיש את חות דעתו לבית המשפט בהקדם אפשרי ולא יאוחר מיום 7.9.23. עם קבלת חו"ד הממונה על עבודות השירות יובא התיק לעיונו של האב"ד לשם קביעת מועד להשלמת הדיון.

ניתן היום, כ"ד תמוז תשפ"ג,
13 יולי 2023, במעמד
המערער וב"כ הצדדים.

**רון שפירא, נשיא
[אב"ד]**

**לובנה שלאעטה חלאילה,
שופטת**

בטינה טאובר, סגנית נשיא